

Jasiuk, Jerzy

Wystawa instrumentów mierniczych firmy G. Gerlach

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 19/2, 423

1974

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

badaczu Australii nie zostało wypowiedziane ostatnie słowo i że jeszcze nie wszystkie źródła zostały wyzyskane.

Stosownie do koncepcji samej sesji „Strzeleckiana” ukazane zostały na szerszym tle, a mianowicie: 1) polskiej literatury naukowej i podróżniczej dotyczącej Australii; 2) wydawnictw zęgnamicznych o tematyce australijskiej, będących w posiadaniu bibliotek Instytutu Geografii UW oraz Instytutu Geografii PAN; 3) eksponatów zapożyczonych z Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie, obrazujących kulturę materialną ludów Australii.

Główną załugą tej doskonale opracowanej wystawy, przygotowanej na podstawie scenariusza dr W. Trzebińskiego, było to, iż wydobyła ona wszystkie najważniejsze fakty z życia Strzeleckiego: trasę podróży idookoła świata, odkrycie Ziemi Gippsa, odkrycie Góry Kościuszki, zasługi dla Tasmanii, dorobek naukowy, zaszczyty i wyróżnienia, a nawet utrwaloną w nazwach geograficznych jego sławę pośmiertną. Nie bez znaczenia jest również trwały dokument tej ekspozycji w postaci opracowanego przez mgr B. Lipską *Katalogu*, zestawiającego 102 pozycje wystawy oraz wiele użytych w niej niezmiernie wymownych cytatów. Dobrze również stało się, że usytuowana ona została w hallu Instytutu Geografii, co zapewniło jej dostępność dla zwiedzających. Wystawa czynna była w dniach 15—22 listopada 1973 r. (a nie jak podaje *Katalog* od 15 do 17).

Osobne — poświęcone Strzeleckiemu — posiedzenie zorganizował także Komitet Nauk Geograficznych PAN w dniu 20 grudnia 1973 r. Po zagajeniu przewodniczącego Komitetu prof. R. Galona, prof. J. Flis wygłosił referat na temat *P. E. Strzelecki jako geograf*, prof. K. Maślankiewicz — *O badaniach P. E. Strzeleckiego na polu nauk geograficznych*, natomiast doc. J. Babicz omówił *Zadania w zakresie pełnego opracowania wkładu P. E. Strzeleckiego do nauki*.

J. Bb.

WYSTAWA INSTRUMENTÓW MIERNICZYCH FIRMY G. GERLACH

29 października 1973 r. w Muzeum Techniki została otwarta ekspozycja pt. *G. Gerlach — Fabryka instrumentów mierniczych*, zorganizowana w celu przypomnienia i spopularyzowania znaczenia tej firmy dla rozwoju polskiej geodezji. Jak wiadomo, firma G. Gerlach, istniejąca przez blisko 130 lat (od 1816 do 1944 r.) była producentem sprzętu geodezyjnego wysokiej jakości, który użytkowało parę pokoleń mierniczych w naszym kraju oraz w przedrewolucyjnej Rosji, gdzie w Moskwie i dawnym Petersburgu znajdowały się sklepy fabryczne firmy.

Ekspozycja objęła kilkadziesiąt różnych instrumentów mierniczych, a także przyborów kreślarskich, wyprodukowanych przez firmę G. Gerlach w XIX i XX w. Instrumenty te pochodzą w większości ze zbiorów Muzeum Techniki, gdzie są systematycznie gromadzone.

Ekspozycja została zorganizowana przy współpracy Stowarzyszenia Geodetów Polskich. Scenariusz opracował mgr inż. Stanisław Walczak, a projekt plastyczny, nadający ekspozycji oryginalną formę zrekonstruowanych witryn sklepu firmy G. Gerlach przy ul. Ossolińskich w Warszawie, art. plastyk Krzysztof Jachiewicz.

W programie otwarcia ekspozycji odbył się również odczyt mgra inż. Stanisława Walczaka, poświęcony historii wytwórni Gerlacha. Odczyt ten miał znaczenie nie tylko popularyzatorskie, wywołał bowiem ożywioną dyskusję, zwłaszcza ze strony dawnych pracowników firmy, obecnych na uroczystości, którzy przekazali wiele nowych informacji dotyczących tematu.

Jerzy Jasiuk